

**R. P. Ioannis Præpositi Atrebatis, E Societate Iesv, S.
Theologiæ Doctoris, & quondam in Vniuersitate
Louaniensi ac Duacensi Professoris, Commentaria In
Tertiam Partem S. Thomæ De Incarnatione Verbi ...**

LePrévost, Jean

Dvaci, 1629

Art. XI. Vtrum vnionem Verbi Incarnati aliqua merita præcesserint.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-94249](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-94249)

Verum autem reipsa aliqua natura ita concurreret, dubitari potest, & 1. de B. Virgine. Sed verus est non concurrere; quia ex Patribus & sensu Ecclesie non habemus quod illa alium concurrens præbuerit in hoc mysterio, quam matres communiter præbere solent, & qui sufficit ut dicatur mater Dei, ergo non est quod asseramus, illam instrumentaliter concurrere ad ipsam unionem humanitatis cum Verbo.

2. Dubitari potest de anima Christi respectu coniunctionis earum partium, quæ per nutritionem denovo iungebantur Verbo. Sed etiam de ea idem dicendum est, quia in re facti non suppetit sufficiens ratio allegandi animam Christi sese habuisse peculiari alia ratione, quam se habeat anima in nutritione aliorum hominum.

D V B I V M II.

Verum intercesserit aliqua dispositio, ut humanitas in mysterio Incarnationis uniretur Verbo?

SUPPONO in corpore præcessisse dispositiones, quæ in alijs solent præcedere ut aptentur unioni sui cum anima, quia per mysterium Incarnationis, nihil est immutatum vel impeditum quoad ea quæ non repugnant unioni hypostaticæ, unde præsens questio de eo non intelligitur; sed humanitas Christi reipsa fuerit per aliquid aliud disposita ad hoc ut Verbo uniretur, & ab eo sustentaretur ad quod,

Resp. & dico nullam similem dispositionem intercessisse.

Prob. 1. ut natura subsistat propria subsistentia, nulla indiget dispositione; igitur neque indiget ut terminetur & subsistat subsistentia Verbi; ergo nulla reipsa intercessit. Secunda consequens prob. non est quod asseramus aliquam dispositionem intercessisse si ex rei natura non sit necessaria, & non sit gravis ratio asserendi; quorum neutrum apparet in præsentis mysterio. Prior verò consequens prob. subsistentia Verbi succedit propriæ subsistentiæ quoad terminationem & officium sustentationis; igitur commodè dici potest, quod quemadmodum natura nullam præexigit dispositionem ut subsistat propria subsistentia, ita nullâ indigeat ut subsistat per diuinam.

Nec obstat, quod propria subsistentia, ut summum sit solum modus, diuinam autem differat re à natura humanæ, quia ex eo capite non potest ostendi necessitas præexigendi dispositionis ad hoc ut natura humana terminetur & sustentetur subsistentia Verbi.

Prob. 2. natura humana seipsa per potentiam obedientialem est sufficienter proportionata ut subsistat subsistentia Verbi; ergo non indiget vlla præuia dispositione, quâ aptetur ad unionem sui cum Verbo.

3. Dispositio quæ in præsentis posset assignari cum aliqua probabilitatis specie, esset qualitas quædam realis; at qui omnis talis qualitas secundum naturalem rei exigentiâ supponit rem in suo esse substantiali completam, seu habere ultimum suum complementum, neque in præsentis quidquam vrget ut asseramus illum ordinem interuerti; igitur secundum naturalem rei exigentiâ prius est naturam humanam habere subsistentiam, quam in se recipere vllam qualitatem; & proinde talis qualitas non est constituenda præuia in humanitate, per quam ea disponatur ad unionem sui

cum Verbo, ut fortiatur subsistentiam.

4. Constat non solum animam vnitam hypostaticè Verbo, sed etiam corpus; igitur etiam pro corpore adstruenda erit dispositio, cum tamen non appareat quanam esse possit. Adde in anima non videri aptiorem posse assignari quam gratiam habitualem, vel habitus supernaturalium virtutum. Hi non possunt aptè assignari, cum ex naturali sua conditione sint principia actionum ad quas inclinant subiectum, & proinde secundum naturalem rerum conditionem supponant subiectum saltem prius natura subsistere. Gratia etiam habitualis planè aliud munus habet, nec vllus est qui asserat eam iuxta naturalem suam existentiam esse dispositionem præuiam ad esse subsistentiæ, igitur gratis in præsentis hoc munus illi assignatur.

Dices negandam consequens, nam in alijs subsistentijs esse subsistentiæ est naturale, ad quod sine dubio non aptè assignatur res supernaturalis per modum dispositionis; nam supernaturalia adueniunt rebus, ut eas eleuent ad ordinem supernaturalem, & in suo ordine constitutas quadam sublimiori ratione perficiant. Adde subsistentiam propriam ut summum tantum esse modum, quæ proinde non opus habeat aliqua dispositione ut naturam terminet; subsistentia verò diuini Verbi est sublimioris ordinis, & res distincta eleuans naturam humanam ad esse personale diuinum, & proinde mirum non est, si humanitas ornatur per gratiam ut ad tantam dignitatem eleuetur.

Resp. hæc non obstat rationi à nobis factæ, quia non ostendunt gratiam posse dici dispositionem ad esse substantiale acquirendum, sed solum quod naturæ assumptæ conuenienter huiusmodi gratia concedatur, & quod gratia habitualis debito cuiusdam congruitatis sequatur unionem hypostaticam.

Conf. connaturalius est ut in natura assumpta præcedat esse substantiale supernaturale quam accidentale; igitur prius natura debuit assumi & sortiri esse diuinum substantiale quam accidentale per gratiam; ergo gratia habitualis fuit dispositio ornans in suo genere naturam assumptam tamquam proprietas moraliter debita animæ Christi ratione unionis hypostaticæ, non verò fuit dispositio præparans humanitatem, ut ea Verbo uniretur. de quo infra rursum erit sermo questione 7.

ARTICVLVS XI.

Verum unionem Verbi Incarnati aliqua merita præcesserint?

EXPLICATA natura Incarnationis S. Th. præsentis articulo agit de causis eiusdem merito. &

Respondet 1. nulla merita in Christo potuisse præcedere unionem. Cuius ratio est aperta, quod Christus dicat compositum resultans ex vnione personæ Verbi & naturæ humanæ, & proinde non possit concipi ante unionem seu Incarnationem; ex quo conficitur quod nulla eius merita potuerint Incarnationem præcedere. Et quamuis diuinum Verbum fuerit ante Incarnationem, non potuit tamen eam promereri, cum secundum naturam diuinam non sit capax meriti.

Prob. 4.

116.

Impugnatur rationes alleg.

Resp.

117.

Gratia habitualis sequitur unionem hypostaticam, non autem est dispositio ad illam.

118.

Respondet S. Th. tri. bus conclusionibus. 1. Concl. Nulla merita potuerint Incarnationem præcedere. Et in Christo præf. seruitur unionem.

2. *Conclus.*
Nulla opera
alterius
hominis
utilitas
de con-
digno me-
riti potue-
runt.

119.

Respondet 2. nulla opera alterius hominis (scilicet puri) potuisse esse meritoria huius vnionis ex condigno. Prob. 1. opera meritoria puri hominis ordinantur ad aeternam beatitudinem tamquam primum de condigno & commensum, vnio vero est aliquid sublimius quam beatitudo, igitur ad illam non ordinantur. Et quidquid sit de ipso modo vnionis, satis constat hoc quod est naturam humanam subsistere in persona diuina, ita vt vnus & idem sit Deus & homo, infinitis partibus esse sublimius quam creaturam Deum videre eoque perfrui. Quare ratio etiam locum habet in merito angelorum, quod nullo modo potest censi condignum ad Incarnationem promerendam.

2. Omne meritum hominis fundatur in gratia habituali seu sanctificante, & proinde gratia non cadit sub meritum hominis, cum principium meriti non cadat sub meritum: igitur multo minus Incarnatio cadet sub meritum puri hominis, cum ipsa Incarnatio sit principium gratie in genere humano.

Dixi, hominis, quia cum non sit certum an promeruerit angelo gratiam, hæc ratio non ita concludit respectu angeli. Adde ex eodem principio non ita concludere respectu hominis in statu innocentie, cum non sit impossibile gratiam in eo statu non esse concessam ex Christi meritis.

3. Purus homo non potest esse causa meritoria reformationis totius nature humane, cuius tamen reformationis Incarnatio est causa ratione termini, scilicet Christi, qui de condigno satisfecit pro peccato generis humani, ergo purus homo non potest eam promereri. maior & minor patent ex dubijs motis circa articulum 2. q. 1. Conseq. prob. si posset promereri causam reformationis, non apparet cur ipsam reformationem non posset promereri. Conf. vt quis mereatur de condigno Incarnationem, eius opera debent esse merita simpliciter infiniti, igitur debent esse commensura reformationi generis humani. Hæc ratio etiam locum habet in angelo, vt patet ex dictis art. 2. cit.

Respondet 3. sanctos Patres meruisse Incarnationem ex congruo, eam desiderando & petendo.

D V B I V M . I .

Vtrum humanitas meruerit vnionem sui ad personam Verbi?

121.

QUAMVIS S. Thom. optime probet Christum non potuisse promereri vnionem humanitatis cum Verbo per opera antecedentia; quæri tamen potest num ipsa eius humanitas illam fuerit promerita; & num ipse Christus fuerit promeritus per opera subsequenta vnionem hypostaticam; saltem promereri potuerit: primum hoc dubio examinabimus, alia dubijs sequentibus.

Notandum humanitatem posse concipi promeritam vnionem sui cum Verbo, vel per opera tempore præcedentia vnionem; vel per opera præcedentia saltem secundum naturæ ordinem, quamuis simul quoad durationem exercita cum ipsa vnitione; vel per opera Incarnationem sub-

sequentia. de ultimo in præfenti non quaritur, pertinet enim ad sequens dubium, num Christus Incarnationem sit promeritus, cum opera Incarnationem subsequenta sint opera Christi, eique tamquam supposito tribuenda. hoc prænotato

Resp. & dico 1. humanitas Christi non est promerita Incarnationem per opera tempore illam antecedentia.

Prob. nullo vnquam tempore præexistit vnioni sui ad Verbum, sed omnino simul & producta est & Verbo vnita, vt docet S. Leo epistola 21. dicens: *natura nostra non sic assumpta est, vt prius creata posset assumere, sed vt ipsa assumptione crearetur.* Aug. cap. 15. de prædestinatione sanctorum. *Est præclarissimum lumen prædestinationis & gratia ipse saluator, ipse mediator Dei & hominum Christus Iesus, qui vt hoc esset, quibus tandem suis vel operum, vel fidei præcedentibus meritis natura humana quæ in illo est comparatur: cap. 36. Enchir. quidnam natura in homine Christo meruit, vt in unitatem personæ vnici filij Dei singulariter esset assumpta? quæ bona voluntas? cuius boni propositi studium? quæ bona opera præcedere, quibus mereretur iste homo, vt vna fieret persona cum Deo? Videri etiam potest lib. 2. de peccatorum meritis & remissionibus cap. 17. & tract. 82. in Ioannem.*

Dico 2. neque etiam meruit per opera solum præcedentia secundum ordinem naturæ. Videntur sumi posse ex August. locis citat. qui non tantum intendit excludere meritum operum tempore antecedentium, sed absolute omne meritum humanitatis, imò etiam ipsius Christi respectu huius mysterij.

Prob. ratione: humanitas secundum ordinem naturæ prius vnita est Verbo, & per illud substituit, quam operaretur, vt ostendimus dubio 2. art. 10. eo quod substantia pertineat ad substantiale rei complementum; vnumquodque autem iuxta naturalem exigentiam prius debet compleri quoad substantia, quam operetur. Conf. si meritum humanitatis non fundetur in vnione hypostatica, debet fundari in gratia habituali; hæc autem non existit in humanitate prius naturæ quam vniretur Verbo.

Vtrum vero natura humana potuisset mereri vnionem sui cum diuina persona Verbi, supposito quod illi vnioni præexistisset, quæri potest.

Ad quod Resp. potuisset mereri de congruo, si quidem posset existere sine omni supposito, de quo infra forte erit sermo. Si non posset existere extra omne suppositum, illa non diceretur mereri, sed homo. tenet Caiet. hic §. ad hoc dubium. Lorca disp. 20. num. 20. Becanus cap. 14. q. 6. §. sed contrarium probabilis est.

Adde quod non videatur esse repugnantia ob quam natura humana mereri non possit vnionem cum Verbo per opera eodem instanti exercita; quo illa vniretur Verbo: quamuis enim substantia sit magis intrinseca nature quam gratia, & opera ex illa prouenientia, nihil tamen prohibet quod minus Deus possit nolle naturam humanam vnire diuinæ persone sine meritis eiusdem; nam ordo magis intrinsecus solum arguit quod non sit ita conforme conditio ni substantia, non vero quod ne quidem supra naturam id fieri possit.

Dices 1. natura non potest prius operari quàm subsistere propria substantia, ergo quado vnitur aliæ, necessario prius natura debet illi vniri quàm

Est probabile gratia in statu innocentie non esse concessam ex Christi meritis.

120.

3. *Conclus.*
S. PP. Incarnationem meruerunt ex congruo.

Variis sensibus dubitatione proposita.

122.

1. *Concl.*
Humanitas non est promerita Incarnationem per opera illam antecedentia.

123.

2. *Concl.*
Non est etiam eam promerita per opera ordine nature præcedentia.

Confirm.

Quest.

124.

Potuit humanitas mereri de congruo positi illi vnioni præexistisset & potuisset existere sine omni supposito.

Obiectio 1.

posse

D V B I V M II.

Vtrum Christus suam Incarnationem meruerit?

Resp. breuiter negatiue, quod docent communissime theologi, ita vt contrarium sine graui nota non possit sustineri.

Probatur à quibusdam pluribus scripturae testimonijs, quæ hoc mysterium referunt in summam Dei misericordiam, benignitatem & charitatem, vt Ioan. 3. sic Deus dilexit mundum, vt filium suum unigenitum daret. Luc. 9. per viscera misericordiae Dei nostri, in quibus visitauit nos Oriens ex alto. Verum hæc & similia loca possunt commodè accipi vt solum excludant merita cæterorum hominum, & hoc mysterium respectu nostri referant in solam Dei erga nos charitatem, non autem vt excludant omne meritum Christi respectu Incarnationis. Quia tamen non incommode possunt etiam hoc sensu accipi, verisimilis est probatio.

Aug. verò pluribus locis tradit hanc veritatem. cap. 15. de prædestinatione sanctorum, ea gratia sit ab initio fides sua homo quicumque Christianus, quæ gratia ille ab initio suo factus est Christus. & infra. Quisquis in capite nostro præcedentia merita singularis illius generationis inuenit, ipse in nobis membris eius præcedentia merita multiplicat & regenerationis inquirat. Videri potest cap. 40. Enchir. & lib. 13. de Trinitate cap. 17. & alibi.

Dices Aug. locis citatis solum negat merita antecedentia.

Resp. licet verba id solum videantur sonare; tamen eius intentum esse absolute negare Christum meruisse suam Incarnationem, quod & absolute negat priori sententia, & intentum eius postulat; cum locis citatis & alijs, scopus Augustini sit negare nos mereri fidem, primam gratiam, exemplo Christi, qui suam Incarnationem non meruit; cum ergo Aug. velit nos absolute non mereri fidem, &c, vt eius discursus constet, debet velle quod Christus nullo modo meruerit Incarnationem; id verò videtur sibi sufficienter docere, eo quod nullis præcedentibus meritis, ipse vel eius humanitas eam sit promeritus, cum secundum subiectam materiam bene sequatur, non est meritis præcedentibus meritis; ergo absolute non est meritis; quia saltem de lege ordinaria principium meriti non cadit sub meritum. Atqui saltem post peccatum originale, Incarnatio est principium omnis meriti in genere humano.

Ex quo principio probatur doctrina Augustini simul & conclusio. Principium meriti saltem conformiter naturis rerum, non cadit sub meritum; Incarnatio est principium meriti in Christo, ergo maior communiter recipitur à theologis, & fusiùs confirmari solet i. 2. q. 114.

Prob. 2. concl. vno hypostatica fuit absolute collata, & independenter à quolibet merito; quia possidet aliquid dependenter à meritis futuris, sonat quandam imperfectionem; igitur minus conueniebat beneficium Incarnati onis hoc modo conferri.

Ex dictis facile patet Christum non fuisse promeritum prædestinationem ipsius Incarnationis. Aduerte quod cum dicimus Christum non esse

128.

Christus suam Incarnationem non est promeritus.

A quibusdā prob. ex va. script. locis; sed minus efficaciter Ioan. 3. Luc. 1.

Ex illis tamen sit verisimilis probatio.

129.

Efficacius prob. ex Aug. & alij.

Eufio

Præcluditur.

130.

Prob. ratione. Principium meriti non cadit sub meritum.

Coroll. 31.

Sensus resolu-

tionis. promeritum suam Incarnationem, solum velimus non meruisse primam collationem vnionis hypostaticae; nam replicationes ipsius vnionis in Eu-
 charistia promeruit, cum fuerit promeritus ut sa-
 cramenta posset instituere. Videri etiam possit
 meritus continuationem vnionis, cum respectu
 huius nullum sequatur incommodum, quod ad-
 ferri solet contra meritum primae collatio-
 nis.

132.

Christus non
videtur
promeritus
continua-
tionem di-
ctae vnionis.

Sed probabilius est, quod eam non sit promeritus, quia haec vnio semel collata, natura sua est incorruptibilis, postulatque perpetuo durare, si Deus sit paratus ei praebere concursus iuxta naturae exigentiam debitum. Igitur facta prima collatione non est consentaneum naturali eius conditioni, quod aliquis illius continuationem mereatur; cum igitur neque ex scriptura, neque ex Patribus habeamus quod Christus illam sit promeritus, verius videtur non fuisse promeritum.

133.

Obijciatur
primo con-
tra resolu-
tionem.

Contra resolutionem obijciatur. 1. quod psal. 44. dicatur, *dilexisti iustitiam & odisti iniquitatem, propterea vnxit te Deus Deus tuus oleo laetitiae praeforis tuis*, quod oleum est vnio hypostatica, quae dicitur collata propter iustitiam, id est opera iustitiae exercita; ergo Christus per opera virtutum est promeritus hypostaticam vnionem.

Resp.

Resp. varias esse huius loci interpretationes, quae videri possunt apud Vasq. disp. 21. capit. 7. & alios; ex quarum nulla conficitur intentum, 1. ut particula, *propterea*, designet causam meritoriam hoc sensu, quia dilexisti iustitiam &c, vnxit te Deus, sed oleum laetitiae non denotet vnionem hypostaticam, sed varia postmodum Christo collata, v. g. resurrectionem, gloriosam ascensionem, &c, hoc sensu; quia dilexisti iustitiam & odisti iniquitatem, Deus tibi contulit oleum laetitiae te resuscitando, in caelum assumendo, &c.

Explicatur
locus.
Psal. 44.Oleum la-
etitiae accipi
potest glo-
ria resurre-
ctionis &c.Item vnio
hyp.

134.

Obijciatur
secundo
Apoc. 5.
Resp.

Obijciatur 2. quod Apoc. 5. dicatur, *dignus es agnus qui occisus es accipere vintem & diuinam* &c. Resp. nullo modo hic designari quod fuerit promeritus Incarnationem, sed quod Christus per mortem suam sit promeritus sui nominis exaltationem, & ut ab hominibus agnosceretur tamquam Deus, & ut talis honoraretur.

Obijciatur
tertio.

Obijciatur 3. Christus potuit promereri Incarnationem per opera quae simul tempore fuerunt cum ipsa vnione.

Resp.

Resp. quidquid sit de possibili, non sequi quod sit re ipsa promeritus, ut patet ex dictis; quia saltem est magis consentaneum naturis rerum, ut principium meriti non cadat sub merito.

DVBIUM III.

An saltem de potentia absoluta Christus potuerit suam Incarnationem promereri?

135.

EX dictis constat Christum non potuisse promereri suam Incarnationem per opera antecedentia, cum repugnet vlla Christi opera antecedere Incarnationem necessariam ad ipsius

Christi seu Dei-hominis constitutionem.

Constat 2. Christum potuisse mereri continua-
 tionem ipsius vnionis, nam in primo instanti quo
 fuit compositum ex persona Verbi, & natura hu-
 mana, potuit elicere opera infiniti valoris, & qui-
 dem priusquam continuaretur conseruatio illius
 vnionis, quibus proinde nihil deesset ad rationem
 meriti de condigno respectu vltioris conserua-
 tionis vnionis, inde

Constat 3. Christum potuisse promereri Incar-
 nationem alterius diuinae personae per opera an-
 tecedentia huiusmodi Incarnationem.

4. Si natura humana re ipsa praexistisset Incarnationi, potuisset de congruo eam promereri per opera procedentia ex gratia quae posita noti-
 tia possibilitatis huius mysterij potuisset ad hunc
 finem dirigere.

Difficultas praesentis dubij in eo sita est, an
 Christus per opera subsequencia etiam secun-
 dum naturae ordinem, potuerit ipsam Incarnatio-
 nem promereri. In qua rursus certum est quod
 non potuerit eam mereri prout re ipsa peracta est,
 cum beneficium Incarnationis fuerit absolute
 collatum, & independenter ab operibus; sed qua-
 estio est, an Christus potuisset eam mereri, si Deus
 non absolute, sed dependenter ab operibus con-
 tulisset.

Quod videtur fieri potuisse; nam Deus co-
 gnoscens per scientiam conditionatam quod si
 Verbum incarnaretur, Christus posset exercere
 opera infiniti valoris, per quae quodlibet pra-
 mium posset promereri, potuit decernere Incar-
 nationem, & ut natura humana vniretur
 Verbo sub conditione operum, per quae Chris-
 tus promeretur illam ipsam vnionem huma-
 nitatis suae cum persona Verbi; & ita censet Sua-
 rez disp. 10. sect. 4. §. haec sententia.

Communius tamen negant Doctores & Ex-
 positores S. Thomae in hunc articulum: ex eo
 quod principium meriti non cadat sub meri-
 to, cuius ratio est, quod meritum compa-
 retur ad praemium tamquam ad effectum, at-
 que adeo id quod datur in praemium sit, effe-
 ctus meriti mediante voluntate praemiantis,
 quae mouetur ab ipsa operatione meritoria ad
 huiusmodi praemium concedendum. Rursus prin-
 cipium meriti est eius causa, ut patet ex termi-
 nis, vnde sequitur si principium meriti cadat sub
 merito, vnum & idem respectu eiusdem futu-
 rum causam & effectum, & ita prius & posterius,
 quod implicat.

Dices non repugnat vnum esse prius & po-
 sterius alio in diuerso genere causae, id autem
 in praesenti contingit: nam Incarnatio est cau-
 sa efficiens physica, opera autem quibus dici pos-
 set Christus promereri Incarnationem, solum
 sunt causa moralis; ut enim paulo ante dictum
 est, causalitas meriti in eo consistit, quod alius mo-
 ueatur ad reddendum praemium propter opus in
 eius obsequium praestitum, qui modus causandi
 totus est moralis.

Responderi potest etiam hunc modum mo-
 uendi reduci ad causam efficientem, & subordi-
 nari causa effectivae physicae; atque ita si prin-
 cipium meriti cadat sub merito, vnum & idem
 erit respectu alterius prius & posterius in eodem
 genere causae.

Adde, quod quantumvis aliquid dicatur con-
 cedi sub conditione operis meritorij, & is cui
 facta est concessio operetur atque adeo mereatur.

proprie

Christus
potuit me-
teri Incar-
nat. alterius
personae di-
uinae.Sensus qua-
estiois.

136.

Suadetur
Pars affirm.

137.

Negativa
communior.
Prob.Principium
meriti cur
non cadat
sub meritoInstant
contra.Resp. instā-
tia.

138.

proprie non videatur mereri ipsam primam rei acquisitionem, sed solum continuatam eiusdem rei possessionem vel dominium post praesum saltem eius opus meritorium: quia opus meritorium proprie non mouet dantem ad primam concessio- nem per modum praemij, sed ad possessionem, quae saltem naturae subsequitur opus meritorium vel eius notitiam.

Conf. quando dicitur aliquid concedi sub conditione, & ut illud per merita acquiratur, meritum censetur respicere perfectam possessionem ipsius tanquam praemium; ergo solum censetur respicere possessionem naturae posteriorem quam sit actus meritorius, & proinde non respicit ipsam primam acquisitionem, seu receptionem tanquam praemium.

Prob. conseq. prima acquisitio ut censetur prior actione meritoria, nunquam est absoluta & perfecta, sed semper retinet rationem imperfectae possessionis; v.g. quantumvis aliquis militando promeretur sit equum sibi datum sub conditione quod militaret, nunquam verum est dicere quod prima possessio fuerit perfecta, seu quod per meritum effectum sit, ut in initio equum perfecto iure possideret.

Quamuis prior sententia non videatur omnino probabilis, quam tum circa praesentem articulum, tum 1. 2. q. 114, aliquando sum secutus; iam tamen posterior magis placet, tum quia conformior S. Thomae, tum quia est communior inter Theologos, & eius fundamentum videtur conformius naturis rerum.

Ex quo patet responsio ad motum prioris sententiae, quod videlicet bene ostendat continuationem seu conseruationem vnionis posse cadere sub merito operum Christi, non tamen videatur offendere quod ipsa prima vnionis collatio cadere possit.

Dices: Christus potuit promereri antiquis Patribus gratiam, cum tamen eius merita fuerint posteriora quam gratia antiquis Patribus concessa.

Aliqui dicunt opera Christi non habuisse rationem meriti respectu gratiae antiquis Patribus concessae, sed tantum cuiusdam solutionis. Verius tamen est & conformius modo loquendi Patrum & Theologorum, quod etiam respectu illius gratiae habuerint rationem meriti.

Resp. & dico nihil inde contra nos confici, quia gratia antiquis Patribus concessa non habuit rationem principij respectu meritorum Christi; & de cetero licet quoad realem existentiam gratia Patrum praecesserit, nihilominus merita Christi praecesserint in scientia Dei, & futura suo tempore poterunt mouere Deum ut intuitu illorum gratiam antiquis Patribus largiretur.

DV B I V M IV.

Virum antiqui Patres hoc mysterium fuerint promeriti?

SUPPONO 1. neque promeritos fuisse, neque potuisse promereri de condigno; quod communissime tenent doctores, & patet ex ratione S. Thomae, quod scilicet opera pura creaturae etiam facta ex gratia tanto praemio non sint commensura, sed respiciant gloriam tanquam praemium adaequatum.

Quod vero aliqui dicunt, ut Medina hic concludit, potuisse mereri aliquo modo de condigno, licet non omnino perfecte, passim rejicitur, & per se est improbabile; quia si in merito deficiat ratio equalitatis ad praemium, iam deficit ratio condigni, & solum remanet ratio congrui, ita ut inter illa medium à Doctoribus non agnoscat. Conf. citra tali praemio; atqui promissio non reddit opus magis proportionatum, quam esset sine illa, cum non sit circumstantia operis; igitur si seposita promissione solum esset meritorium de congruo (quod indicant alij) illa accedente non potest dici aliquo modo meritorium de condigno.

Suppono 2. eos potuisse promereri de congruo hoc mysterium, si gratia ex Christi meritis non fuisset eis collata, ut patet ex dictis dub. 1.

Difficultas est, num reipsa sint promeriti de congruo substantiam huius mysterij. Quia in re duplex est sententia.

1. Affirmat, cui videtur fauere D. Th. in fine corporis, & tenet Caiet. hic, Medin. conclus. ult. Valentia disput. 1. q. 2. puncto 8. §. neque solum vtrum est.

Posterior negat; quam tenet Scotus in 4. dist. 2. q. 1. a. 1. 3. & plures recentiores. Valq. disp. 22. cap. 4. qui plures citat, Lorca disp. 21.

Hac sententia est omnino verior. 1. quia scriptura saltem respectu hominum ita refert hoc mysterium in charitatem & misericordiam Dei, ut omne illorum meritum videatur excludere, ut patet Luca 1. Per viscera misericordiae Dei nostri, in quibus visitauit nos Oriens ex alto. Ioannis 3. Sic Deus dilexit mundum, ut filium suum unigenitum daret, & alibi.

2. Negari non potest, quin omne meritum in genere humano post peccatum originale procedat ex Christi merito, quod supponit eiusdem Incarnationem. Igitur antiqui Patres non fuerint meriti etiam de congruo Christi Incarnationem. Conseq. prob. ex eo quod principium meriti non cadat sub merito; quod non tantum habet locum in merito condigni, sed etiam in merito congrui; cum etiam illud meritum aliquo modo sit causa eius quod illius intuitu conceditur.

Nec dici potest quod non meruerint quidem praedestinationem huius mysterij, potuerint tamen mereri eiusdem mysterij executionem, quia argumentum vrget quoad executionem; quod ostenditur: Christus fuit causa meritoria per actiones quas elicuit, has autem non potuit elicere, nisi esset, & proinde nisi hoc mysterium esset mandatum executionis; & per consequens merita antiquorum Patrum supposuerunt mysterium Incarnationis executioni mandatum, vel saltem illius praescientiam; ergo à primo ad vltimum, non potuerunt esse causa meritoria illius etiam de congruo. Idò propter illam rationem non fuerint causa impulsua, quia nihil potest esse causa impulsua respectu eius quod illi causae supponitur, & quod prius videtur scientiae visionis, & tanquam causa eius quod dicitur causa impulsua.

Dices 1. si Patres non habuissent gratiam ex meritis Christi, potuissent de congruo promereri executionem Incarnationis, sed gratia non est minus efficax eo quod procedat ex Christi meritis.

Resp. neg. conseq. quia quod Patres non sint promeriti executionem mysterij, non oritur ex inefficacia gratiae, sed ex eo quod ipsum mysterium executioni mandatum fuerit causa &

Rejicitur sententia Medinae.

Promissio non reddit opus magis proportionatum praemio.

142.

Sinne meriti de congruo substantiam huius mysterij. Affirm. Caiet. Medin. Valent. Negant Scot. Valq. Lorca. & alij.

143. Ad quos accedit Auditor. Prob. 1. ex script. Luc. 1. Ioan. 3. Prob. ratione.

Principium meriti non cadere sub merito, etiam loci, habet in merito congrui. 144. Euanio excluditur. Non meruerunt SS. PP. etiam in yltimij executionem.

145.

Obiectio 1.

Res.

principium gratiae antiquis Patribus concessa.
Obiectio 2. Dices 2. quod est praedestinatum sine meritis,
potest mandari executioni ex meritis.

Resp. Resp. quidquid sit hac de re, id quod est alterius
principium, non mandari executioni altero con-
currente per modum meriti, propter rationes al-
latas.

Obiectio 3. Dices 3. S. Th. in fine corporis dicit, ex congruo
tamen meruerunt sancti Patres Incarnationem; ergo
iuxta S. Th. saltem meruerunt ipsam executionem
mysterij.

Resp. Neg. conseq. quia ex responsione ad 3. satis-
facit pater S. Thomam non velle Patres veteris tes-
tamenti promeritos substantiam huius mysterij;
sed tantum aliquas eius circumstantias, cum ait:
ad tertium dicendum quod B. Virgo dicitur meruisse por-
tare dominum omnium, non quia meruit ipsum incarnari,
sed quia meruit ex gratia sibi data illum puritatis & san-
ctitatis gradum, ut congrue posset esse mater Dei.

D V B I V M V.

Vtrum B. Virgo meruerit esse mater
Dei?

146.

B. V. me-
ruit esse
mater Dei.
Ambros.

Greg.

Sesius qua-
stionis.
Dux sunt
sententiae.
Gabr.

147.

Auctor sen-
tit tantum
meruisse de
congruo.
Prob.
Opera pu-
tae creaturae
ordinantur
ad gloriam
tanquam
praemium
commen-
sum.

148.

Obiectio 1.

Resp.

EAM id meruisse tenent communiter Theolo-
gi, quod & tradunt sancti Patres. Ambr. epist.
25. ad Ecclesiam Vercellensem notabiliter ante
medium. Quid loquar quanta sit virginitatis gloria, qua
meruit à Christo eligi, ut esset etiam corporale Dei tem-
plum? Greg. in 1. Reg. cap. 1. An non mons sublimis
Maria, quae ut ad conceptionem aeterni Verbi pertingeret,
meritorum verticem supra omnes Angelorum choros ruf-
que ad solium Dei erexit. Plures Patres videri possunt
apud Valentiam disp. 1. q. 2. puncto 8.

Quaestio verò est, quomodo id meruerit: qua in
re duplex est sententia.

Prior asserit meruisse de condigno. Ita Gabriel
in 3. dist. 4. q. vnica, art. 3. dub. 3. in secunda parte
dubij, & quidam alij passim citati.

Posterior censet solum meruisse de congruo,
quam communius tenent Doctores.

Hac sententia videtur omnino verior; quia
opera pura creaturae ordinantur ad gloriam & bea-
titudinem tanquam ad praemium commensum,
non autem ad aliud quod non sit subordinatum;
atque dignitas Matris non est aliquid subordina-
tum gloriae; relinquatur ergo quod illa non cadat
sub meritum condigni operum ipsius B. Virginis.

Conf. nullo modo videtur asserendum quod opera
iustorum, quantum est ex intrinseca sua conditio-
ne, sint commensura dignitati Matris filij Dei; ergo
neque id est dicendum de operibus B. Virginis.

Pluribus argumentis priorem sententiam refu-
tat Med. hic, sed ea nullo modo probant interum,
ut consideranti facile patet. Aliqua etiam quae in-
fert ex merito de condigno maternitatis, verè non
debent censeri absurda. Sufficiat ergo ratio allata,
quae pro subiecta materia est bona.

Dices B. Virgo merita fuit de condigno dispo-
sitiones seu cum sanctitatis gradum, quo rite dis-
poneretur ut esset Mater Dei; ergo de condigno
est promerita ipsam matris dignitatem. Conseq.
prob. tum quia qui meretur huiusmodi dispositio-
nes, censetur mereri formam; tum quia maius est
mereri gradum sanctitatis, quam esse Matrem
Dei.

Resp. neg. conseq. ad cuius probationem dico,
quando forma secundum naturalem rerum exi-

gentiam sequitur ad dispositiones, id posse esse ve-
rum; non autem verum est si dispositio non sit ex
rei natura, sed solum ex alterius arbitrio qui ex
actu alicuius potest induci ad aliquid conceden-
dum ultra id quod postulat conditio actus, quem-
admodum in praesenti contingit. Nam B. Virgo per
exercitium virtutum praestantissimae humilitatis,
castitatis, charitatis in Deum, promeruit excellen-
tissimam gloriam, ad quam actus praedicti tendunt
ex sua conditione. Quia tamè simul decuit Deum
assumere in Matrem filij sui feminam eximij
virtutibus ornatam, Diua Virgo meruit ex con-
gruo assumi in Matrem Dei. Vbi obiter

Aduerte B. Virginem non meruisse omnes dis-
positiones quibus est preparata ut esset Mater
Dei, quia non meruit praeservationem à peccato
originali, & sanctitatem quam in primo conce-
ptionis instanti est consecuta, nec etiam meruit
omnes gratias praeuenientes, quibus excitabatur
ad opera pietatis.

Ad alterum in probatione positum Resp. quan-
do id quod est minus, est disparatum, nec conne-
xum ei quod est maius, non sequitur qui meretur ex
condigno id quod est maius, meretur etiam ex
condigno id quod est minus: ita autem se habet in
praesenti gratia vel gloria, & dignitas Matris.

Dices 2. plurimi Patres censent B. Virginem
fuisse dignam, ex qua filius Dei nasceretur. Videri
potest Ambr. lib. 2. de virginibus paulò post prin-
cipium, & plures alij apud Suarem disp. 10. sect. 7.
concl. 1. Valq. disp. 23. cap. 3.

Propter huiusmodi loca Patrum, aliqui censue-
runt Beatam Virginem meritam fuisse dignè, non
autem condignè ut esset Mater Dei. Sed commu-
niter Theologi non agnoscunt meritum dignum
quod non sit condignum: Vnde

Resp. similibus locutionibus non significari vl-
lum meritum de condigno, sed Patres & Eccle-
siam, quae hac forma loquendi vtitur, velle B. Vir-
ginem conuenienter fuisse dispositam ad talem di-
gnitatem recipiendam. Quia ratione dici potest
Abrahamum dignum fuisse ex cuius semine Chri-
stus nasceretur: nam ut notant varij auctores, di-
gnitas seu dignum esse non semper designant me-
ritum eius qui dicitur dignus; sed possunt in ge-
nere significare decere, conuenire, ut quis hoc vel
illo dono ornetur, siue hac contumelia proue-
niat ex meritis, siue non; siue ex meritis de condi-
gno, siue ex meritis de congruo.

Dices: si hac ratione liceat interpretari Patres,
non suppetit ratio asserendi B. Virginem meruisse
etiam de congruo dignitatem Matris, quia nomen
meriti non necessarìò significat meritum in eo sen-
su, quo communiter accipiunt Theologi, sed po-
test significare quandam congruitatem, dignita-
tem, &c. quo sensu dicitur afflictum mereri conso-
lationem, licet nihil agat per quod etiam de con-
gruo id mereatur. Poterunt ergo dicta Patrum
hoc sensu explicari; fuit congruum, dignum, ut ea
in qua tanta sanctitas & puritas est inuenta, mater
Dei fieret, quamuis id non fuerit promerita etiam
de congruo.

Resp. 1. non deesse qui censent B. Virginem
non esse meritam maternitatem etiam de congruo,
ita censet Lorca disp. 21. concl. 3. potestque confir-
mari ex S. Th. praesenti articulo ad 3. Ad tertium di-
cendum quod B. Virgo dicitur meruisse portare dominum
omnium, non quia meruit ipsum incarnari, sed quia meruit
ex gratia sibi data illum puritatis & sanctitatis gradum
ut congrue posset esse Mater Dei. Hac sententia non

videtur

Cur D. V.
meruerit ex
congruo.

149.
D. V. non
meruit om-
nes disposi-
tiones qui-
bus est pre-
parata ut
esset Mater
Dei.

Obiectio 2.
ex PP.
Ambros.

150.

Theologi
non agnos-
cunt men-
tum digni
quod non
sit condi-
gnum.
Resp.

Esse digni,
non semper
designat
meritum
eius, qui di-
citur di-
gnus.

Replica et-
ra respon.

151.
Respon. 1.
Centenali-
qui B. Vir-
ginem non
esse men-
tam mater-
nitatem
etiam de
congruo.
Lorca
suadet ex
S. Th.

videtur plane probabilis, & euadit omnes difficultates, quæ tam de B. Virgine, quam de Patri-
bus antiquis moueri solent.

Resp. tamen 2. neg. assump. quia satis constat quod meritum ex usu sacrorum Scripturum magis
videtur & propriè significet meritum saltem de
congruo, non est autem ita probabile quod tam
multi Patres passim citari soliti, illud nomen im-
propriè usurparint, præsertim quando tribuitur
personæ sanctæ, & sanctis eius operibus: tunc enim
nisi ex adiunctis aliud colligatur, sumendum in
propria significatione. Neque sententia Loræ fa-
uet S. Th. quia si prædicta responsio conferatur
cum fine corporis, latius patet quod verbis relatis
admisit in Virgine meritum congrui respectu
dignitatis Matris.

Dices: deo B. Virgini collata sunt immensa be-
neficia, quia electa erat in Matrem filij Dei; ergo
electio hæc secundum rationem præcessit omnia
eius merita, atque adeo non meruit esse Mater
Dei.

Aliqui concessio antecedente negant secundum
consequens. sed Resp. neg. anteced. & dico huiusmodi
beneficia illi esse collata ex simplici voluntate, qua
Deus voluit ei tantam dignitatem conferre, si ni-
mirum se disponeret ad tantam dignitatem, eam-
que mereretur. Non sunt ergo beneficia collata,
quia electa esset Mater Dei, sed ut esset Mater
Dei.

Dices: Christus constans hac numero humani-
tate est principium meritum B. Virginis, ergo si
iuxta dicta superiori dubio, antiqui Patres nõ me-
ruerunt de congruo mysteriũ Incarnationis quoad
substantiam, B. Virgo non meruit ut esset Mater
Christi. Conseq. prob. ex eo quod dignitas matris
supponatur merito Christi. Conf. Christus non
potest mereri nisi supponatur esse, nec potest eius
meritum præuideri, nisi supponatur existentia eius
secundum humanitatem, id autem non potuit præ-
uideri, nisi videretur influxus B. Virginis in hanc
humanitatem, atque adeo ille influxus prior est
Christo in facto esse, & eius meritis.

Resp. neg. conseq. eiusque probationem; opti-
mè enim potest intelligi quod Deus primò decre-
uerit substantiam Incarnationis, atque adeo Chri-
stum constare etiam hac numero materia & for-
ma, & hac humanitate, absque eo quod decreuerit
ut ad illam conuinceretur illa forma tanquam ma-
ter, vllumque influxum maternum præberet. In
quo priori Christus potuit videri mereri. Potest
ergo intelligi hanc numero humanitatem produ-
cti & Verbo vniri, & Christum mereri absque ra-
tione Matris, & ita illam non requiri per se ex par-
te principij meriti, atque adeo B. Virginem po-
tuisse promereri dignitatem Matris per opera fa-
cta in gratia. Ad confirmationem Resp. neg. mi-
norem propter rationes iam allatas.

DUBIVM VI.

*Utrum antiqui Patres fuerint prome-
riti aliquas circumstantias
huius mysterij?*

RESPONDEO conformiter ad præcedens
dubium promeritos de congruo. Abraham
enim promeritus est, ut Christus ex eius semine
nasceretur. Quod sumi potest ex Genes. 22. quia se-
cundum hanc rem, & non peperisti filio tuo vnigenito propter
me, benedicam tibi, &c. & benedicentur in semine tuo om-
nes gentes terre. Idem promeritus est Dauid. Proba-
bile etiam est varios promeritos fuisse huius my-
sterij accelerationem, ita ut præordinatâ substan-
tiâ Incarnationis varij sint promeriti ut hoc my-
sterium citius mandaretur executioni quam for-
tasse fuisset mandandum, si huiusmodi merita non
intercessissent. Hac ratione potest intelligi quod
habet Isaias cap. 16. *Emitte agnos domine dominato-
rem terræ. & cap. 45. Rorate celi desuper, & nubes pluant
iustum.* Quamuis enim hæc possint denotare solam
desiderij manifestationem; tamen non incongruè
possunt intelligi, ut significant etiam preces Isaiæ,
quibus petat huius mysterij accelerationem sup-
positâ fide ipsius aliquando futuri.

Dices: sancti Patres huius & similibus sententijs
videtur petiisse ipsam mysterij substantiam; igitur
si ex illis colligatur aliquod meritum respectu In-
carnationis, dicendum est esse quoad substantiam
mysterij, quod superiori dubio est negatum.

Resp. neg. assump. & dico quod certi de ipso
mysterio solum peterent aliquas eius circumstan-
tias, & executionem mysterij quoad illas.

ARTICVLVS XII.

*Utrum gratia vnionis fuerit Homini
Christo naturalis?*

RESPONDET 1. non fuisse naturalem quasi
profluxerit ex principijs naturæ humanæ,
quod patet ex articulo 10. & quia huiusmodi vnio
non profuit ex alijs naturis humanis, quas tamen
non est dicendum impediri ne eam producant.

Respondet 2. posse dici naturalem quatenus in
humana Christi natura causatur à diuina ipsius
natura: nam hac ratione profuit à principio in-
trinseco ipsius suppositi.

Respondet 3. tam gratiam vnionis quam habi-
tutalem, posse eo sensu dici naturalem quod vtra-
que ab initio conceptionis conuenerit Christo.

Notandum 1. gratiam vnionis posse etiam alio
modo dici Christo naturalem, quod scilicet tan-
quam vinculum naturæ humanæ cum persona di-
uina pertineat ad illius constitutionem, item quod
illa fuerit vera & realis vnio, & non phantastica;
fuerit etiam intrinseca, & non solum per affectum,
dignitatis communicationem. Videri possunt dic-
ta in fine art. 6.

Notandum 2. gratiam habitutalem posse etiam
alio modo dici naturalem, quod scilicet Christo
homini eiusque humanitati moraliter deberetur
tanquam consentaneæ naturis rerum moraliter
consequens vnionem humanitatis cum Verbo.

QUESTIO III.

*De modo vnionis ex parte per-
sonæ assumptis.*

ARTICVLVS I.

*Utrum persona diuina conueniat assu-
mere naturam creatam?*

R

ESPONDET affirmatiue. Quod est
de fide ut patet ex dictis quæst. præce-
denti. Ratio est quod persona diuina
sit principium effectuum actionis, sit
etiam

Isa. 16. &
45.

155.

Obiectio.

Resp.

156.

Varijs mo-
dis dici po-
test hæc
vnio natu-
ralis.

Gratia ha-
bitutalis etiã
alio modo
naturalis.
157.

151.
(pouit.
intentali-
i B. Vir-
nem non
e meit-
n mater-
tatem
iam de
ngruo.
arai.
adetur ex
Th.